

تجربه مناطق آزاد فعلی، کمک حال مناطق آزاد جدید

در ابتدای برنامه فیلمی با محوریت محرومیت مردم استان و مشکل مهاجرت مردم منطقه به دلیل مشکلات اقتصادی و بسته شدن مرزها به دلیل قاچاق سوخت، کالا و مواد مخدر و مشکلاتی که به دلیل خشکسالی‌ها در چند سال گذشته دامن‌گیر صیادان، کشاورزان و دامپروران استان شده است، به نمایش در آمد. در قسمتی دیگر از این فیلم با اشاره به خواسته مردم منطقه از رئیس‌جمهور در سفر به استان در خصوص راه‌اندازی منطقه آزاد تجاری-صنعتی سیستان و نیز اهمیت ایجاد منطقه در خصوص رونق اقتصادی و تجاری در منطقه و همچنین تاریخچه‌ای از لایحه ایجاد منطقه آزاد تجاری-صنعتی سیستان در مجلس شورای اسلامی پخش شد.

نخست حجازی‌نیا مدیرپروژه منطقه آزاد سیستان در خصوص اهمیت ایجاد منطقه آزاد سیستان اظهار داشت: استان سیستان و بلوچستان بیش از ۲۰ سال است که از خشکسالی رنج می‌برد و به واقع باید پرونده بحث کشاورزی و دامداری در استان را ببندیم و با توجه به همجواری با کشور افغانستان تنها راه‌حل، تجارت و صنعت در این منطقه است تا بتوانیم با توجه به وضعیت کنونی با ایجاد منطقه آزاد سیستان منطقه را از یک بحران بزرگ نجات دهیم.

وی در ادامه با اشاره به وجود کشورهای همسایه در جوار ایران گفت: ما بیش از ۱۵ کشور همسایه داریم، در سال ۹۶ حجم واردات این کشورها از کشورهای مختلف دنیا در حدود ۳۰۰ میلیارد دلار بوده که سهم ایران از این میزان کمتر از ۴ تا ۵ درصد بوده است، یعنی در حدود ۱۳ میلیارد دلار و استان سیستان و بلوچستان از این میزان چیزی در حدود ۳۵۰ میلیون دلار سهم داشته است، در حالی که می‌توانیم حداقل سهم ۲۵ میلیارد دلاری کشور افغانستان را از ناحیه جنوب شرق و شرق کشور تامین کنیم، خصوصا از مرز میلک که از طریق چابهار می‌تواند به عنوان یک مکمل تامین باشد و به جد می‌توان گفت که ایجاد منطقه آزاد سیستان در این منطقه جزء مهم‌ترین اهداف توسعه منطقه‌ای و کمک به اقتصاد مردم محلی در این نقطه به شمار می‌رود.

در ادامه برنامه، دکتر کردی مدیرعامل سازمان منطقه آزاد تجاری-صنعتی چابهار در خصوص ایجاد منطقه آزاد سیستان و ظرفیت‌هایی که در استان و به تبع آن در کشور ایجاد می‌کند، اظهار کرد: با نگاهی به نقشه جهان به یک نکته کلیدی از باب کشورهای محصور در خشکی هستند و برای تبادل با کشورهای دیگر نقطه دسترسی به دریا ندارند، می‌توان بی‌برد و آن این است که بهترین مکان‌هایی که می‌توانند دسترسی این کشورهای را به دریا متصل کند، پیوندهایی است که بین خشکی و دریا وجود دارد و این پیوندها باید حتما از مسیرهایی عبور کند که این موضوع دو معقوله مهم را مطرح می‌کند: اول اینکه زمان را کوتاه کند و دوم بحث کاهش هزینه است. ما براساس سند ملی که در اواخر دهه ۶۰ و اوایل دهه ۷۰ در خصوص توسعه محور شرق داشتیم، یک ماموریت مهم را به واسطه موقعیت استراتژیک جغرافیایی که در جهان داریم، پذیرفته‌ایم و آن بحث کریدور شمال-جنوب و یا همان کریدور شرق است. در این سند الزاماتی پیش‌بینی شده بود که یکی از این اقدامات که به درستی هم اجرایی شد، منطقه آزاد چابهار بود و همچنین در این سند اشاره شده بود که برای پیشبرد این هدف باید پیوندهای خوبی در داخل کشور و کشورهای همسایه هم‌جوار خود ایجاد نماییم، اما شاید در ایجاد این پیوندها و اتصال چابهار همانند مهره‌های زنجیری که این پیوند را تقویت کند، کمی غفلت کردیم و نتوانستیم ظرفیت‌های داخلی را تقویت کنیم. شاید در اولین اتفاق باید در حوالی سیستان و یا نرسیده به بیرجند، خراسان جنوبی فعلی یک پایگاه ایجاد می‌کردیم تا بتوانیم این پاس‌دهی مناسب را در ماموریت ترانزیتی برقرار نماییم که این موضوع بسیار زمان برد، اما اکنون شاهد هستیم که کشورهای همسایه بیکار نبوده و پروژه‌های بزرگی را شروع کرده‌اند و اگر ما با توجه به سرعتی که رقبا در اجرای پروژه‌ها دارند، نتوانیم پیوندهای داخلی خود را متصل نماییم، شاید نتوانیم ظرفیت ترانزیت قابل قبولی را در منطقه برای خود جذب کنیم؛ لذا از لحاظ بین‌المللی پروژه منطقه آزاد سیستان یکی از پروژه‌های استراتژیک داخلی در کشور است و قطعاً اثری که بر اقتصاد ملی خواهد گذاشت تاثیر مثبتی برای جوامع محلی و منطقه‌ای خواهد بود و همان‌گونه که اعداد و ارقام هم نشان می‌دهند، ایجاد این پیوند با محوریت مهم چابهار، در توسعه منطقه‌ای و توسعه کشور بسیار حیاتی است و از دیدگاه ما منطقه آزاد سیستان برای منطقه آزاد چابهار بسیار

استراتژیک است و می‌تواند پیوندهای بسیار خوبی را با کشور افغانستان ایجاد نماید.

حجازی با نگاه آماری به موضوع ترانزیت منطقه‌ای بیان داشت: در سال ۹۶ به اضافه ۴۵۰ میلیون دلاری که به شکل صادرات از مرز میلک عبور کرده، عددی در حدود دو میلیارد و دویست و هفتاد میلیون دلار عدد کالایی بوده که از منطقه آزاد چابهار به سمت مرز میلک جریان داشته است و وارد افغانستان شده است.

دکتر کردی با اشاره به میزان اشتغال‌زایی بحث ترانزیت در منطقه و اهمیت پرداختن به این موضوع و توسعه این امر در کشور بیان کرد: هر کامیونی که در مسیر ترانزیتی حرکت می‌کند علاوه بر سه شغل مستقیمی که خود آن وسیله نقلیه ایجاد می‌نماید، به ازای حرکتی که در مسیر دارد، سه شغل به صورت غیرمستقیم در کشور ایجاد می‌کند و این نکته بسیار مهم است، شاید با یک مثال بهتر بتوان به اهمیت این موضوع پرداخت؛ در حال حاضر مسیر ترانزیتی هند به روسیه برای ارسال کالا در حدود ۳۸ روز زمان می‌برد، در صورتی که اگر محور ترانزیتی که از مسیر چابهار تعریف شده و کالا از طریق کریدور شرق حرکت کند، مسیر چابهار تا افغانستان حداکثر دو روز است و این در حالی است که این مسیر از قندهار به بندر کراچی در حدود ۱۲ روز است و اگر کالا از این مسیر به سمت روسیه ترانزیت شود، در حدود ۱۵ روز زمان می‌برد؛ همه اینها در کنار امنیت بالایی است که به نسبت افغانستان در ایران وجود دارد.

مدیرعامل سازمان منطقه آزاد چابهار در خصوص اهمیت مدل‌سازی تجاری طرح منطقه آزاد سیستان گفت: مهم‌ترین مبحث در این طرح، طراحی بیزینس پلن این منطقه آزاد است که حتماً با پیگیری‌های آقای حجازی در دبیرخانه شورایی عالی مناطق آزاد به دست خواهد آمد. بحث پیوند این منطقه با کشور افغانستان و منطقه آزاد چابهار و همین‌طور اتصال به کریدور جنوب به شمال است و یقیناً این منطقه می‌تواند تحول بسیار بزرگی را برای مردم منطقه و تاثیر عظیمی در اقتصاد کلان کشور داشته باشد.

در ادامه برنامه، دکتر امینی‌فرد رئیس مجمع نمایندگان مجلس بر روی خط برنامه آمد و توضیحاتی را در خصوص اهمیت ایجاد و تصویب منطقه آزاد سیستان بیان داشت و اشاره کرد که در جلسات مختلف با نمایندگان مجلس شورای اسلامی، رئیس کمیسیون اقتصادی مجلس و همچنین در جلسه مجمع نمایندگان استان با رئیس مجلس بر اهمیت تصویب لایحه ایجاد مناطق آزاد جدید خصوصاً منطقه آزاد سیستان تاکید شده و امیدواریم که این لایحه در مجلس به تصویب برسد و بیان داشت که نگاه مجلس کاملاً برای تصویب لایحه مناطق آزاد جدید مثبت است و انشاءالله بعد از تعطیلات مجلس این لایحه در صحن به رای گذاشته خواهد شد.

دکتر کردی در خصوص لزوم ایجاد زیرساخت‌ها در مناطق آزاد اظهار داشت: مناطق آزاد در دنیا ظرفیت‌هایی هستند که کشورها بتوانند با مشوق‌های ویژه و ظرفیت‌های ایجاد شده در این مناطق سرمایه‌گذاران را ترقیب به حضور جهت سرمایه‌گذاری کنند. نظامی که در دنیا در این مسیر وجود دارد بر این مدل است که زیرساخت‌ها را در مناطق آزاد در کنار راه‌اندازی نظام بانکی و مالی ایجاد می‌کنند و متناسب با آن اجاره فعالیت صنایع را صادر می‌نمایند؛ متأسفانه در ابتدای دهه هفتاد که سه منطقه کیش، قشم و چابهار شکل گرفتند این پیش‌بینی در ارتباط با تامین زیرساخت‌ها انجام نشد و شاید یکی از مواردی که در خصوص نرسیدن به ریل و مدار مناطق آزاد همیشه در خصوص این مناطق مورد سوال بوده، به عدم تامین زیرساخت‌ها از اعتبارات ملی مربوط می‌شود که خوشبختانه در این دوره هم دولت و هم مجلس تاکید بر ایجاد زیرساخت‌ها و حل پیش‌بینی تامین آنها داشته‌اند.

در این برنامه، دکتر دهمرده نماینده سیستان در مجلس شورای اسلامی بر روی خط تلفنی آمد و با اشاره به طرح لایحه مناطق آزاد سیستان در مجلس به این نکته اشاره نمود که این لایحه علی‌رغم این که ما خواستار آن بودیم که به صورت تک منطقه‌ای به مجلس ارائه گردد و دولت قبول نکرد، در قالب مناطق آزاد جدید به مجلس ارائه شد؛ تمام تلاش ما هم در این دوره از مجلس این است که بتوانیم این لایحه را با کمک بقیه نمایندگان محترم مجلس شورای اسلامی به تصویب برسانیم.

دکتر کردی در پایان با اشاره به تجربه عملیاتی مناطق آزاد فعلی بیان داشت: با توجه به تجربه‌ای که در مناطق آزاد فعلی داریم، می‌توانیم از این تجربه در مسیر توسعه سریع‌تر مناطق آزاد جدید بهره ببریم. ما در منطقه آزاد چابهار در الگوی توسعه‌مان منطقه آزاد سیستان را

هم لحاظ کرده‌ایم که محور توسعه اقتصادی با کشور افغانستان است. بی‌تردید در زمان‌های مختلف فرصت‌ها را از دست داده‌ایم و زمانی که جبل‌علی بیابانی بیش نبود، ما شرایط بسیار خوبی در چابهار داشتیم؛ آن زمان که چابهار را شروع کردیم، وجود گوادر پاکستان اصلاً مطرح نبود و یا منطقه آزاد دقوم عمان وجود خارجی نداشت، اما در حال حاضر آنها با سرعت بسیار زیادی در حال توسعه هستند و ما باید به پروژه‌های خودمان سرعت دهیم و تنها مسئله‌ای که به ما ضربه می‌زند فرصت‌سوزی است و تاکید داریم همه افرادی که دل در گرو توسعه کشور دارند باید با یک همگرایی و دست در دست هم به طرح‌ها و برنامه‌های خود که بر روی خاک نشسته سرعت دهند و مطمئن هستیم که می‌توانیم تمامی پروژه‌ها را با همراهی همه دلسوزان نظام به ثمر برسانیم.

گزارش: مرضیه‌حسینی - هفته نامه اخبار آزاد مناطق

